

**EUROPESE RAAD
BRUSSEL**

**CONCLUSIES VAN HET
VOORZITTERSCHAP**

12 december 2003

1. De Europese Raad is bijeengekomen in Brussel op 12 december 2003. Aan de vergadering ging een uiteenzetting vooraf door de voorzitter van het Europees Parlement, de heer Pat Cox, waarna van gedachten werd gewisseld over de belangrijkste punten van de agenda.

I. ECONOMISCHE GROEI

Europese actie voor groei

2. De Europese Raad hecht zijn goedkeuring aan de Europese actie voor groei, op basis van het verslag van de Raad ECOFIN, de Commissie en de EIB. De actie heeft betrekking op materiële en immateriële investeringen op twee grote gebieden: de infrastructuur van het trans-Europese netwerk (TEN's), waartoe vervoer, telecommunicatie en energie behoren, en innovatie en O&O, met inbegrip van milieutechnologie. De actie is een belangrijke stap in de uitvoering van de Lissabon-agenda van de Unie om het concurrentievermogen, de werkgelegenheid en het groeipotentieel van de uitgebreide Unie te verbeteren door meer te investeren in zowel fysiek als menselijk kapitaal en zodoende de structurele hervorming aan te vullen. De Europese Raad spreekt zijn waardering uit voor het werk van de Commissie, de EIB en de betrokken Raadsformaties met betrekking tot de opstelling van een "snelstartprogramma" en inzake de vaststelling - aan de hand van strikte criteria - van een voorlopige lijst van projecten voor onmiddellijk optreden; deze projecten worden door de EIB en het EIF overeenkomstig de in het verslag van de Raad ECOFIN vermelde beginselen beoordeeld. Indien andere projecten aan dezelfde criteria voldoen, kan de lijst in het kader van het jaarlijks verslag voor de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad worden aangevuld volgens de procedure die werd gevolgd voor de opstelling ervan.
3. De actie voor groei rust op nauwe samenwerking tussen lidstaten, Raad, Commissie en EIB. Alle actoren moeten hun rol spelen om de actie te doen slagen, in het bijzonder door de nodige maatregelen te nemen voor de implementatie van het snelstartprogramma zodat de EIB en andere actoren passende financiering kunnen verstrekken. Hoeksteen van de actie voor groei is het aantrekken van particuliere middelen voor de financiering van in aanmerking komende projecten. De actie voor groei veronderstelt dat de projecten gedeeltelijk uit de nationale begrotingen gefinancierd worden, vooral door een beter gebruik van bestaande overheidsgelden, een bijdrage van de EU en de EIB en een betere coördinatie tussen alle betrokken financieringsbronnen. De Europese actie voor groei spoort met de GREB's, het stabiliteits- en groeipact, de financiële vooruitzichten en het overeengekomen kader voor het kapitaal van de EIB. De Europese Raad spreekt zijn waardering uit voor het politieke akkoord in de Raad over de verordening inzake de financiering van de TEN's, die voor bepaalde projecten of projectonderdelen voorziet in een hoger medefinancieringspercentage van de Gemeenschap.

4. De Europese Raad verzoekt dan ook:

- de EIB om conform het verslag van de Raad ECOFIN de financiële instrumenten toe te passen waarmee particulier kapitaal aangetrokken moet worden, securitiseringstruists te ontwikkelen en binnen de statuten van de bank en conform de Eurostatregels samen te werken met de lidstaten bij hun streven om middelen aan te trekken door infrastructuur-activa naar de markt te brengen,
- de lidstaten om de actie voor groei aan te vullen met nationale maatregelen en programma's en samen met de Commissie snel de technische, juridische, administratieve en boekhoudkundige belemmeringen voor de uitvoering van PPP's, TEN's en innovatie- en O&O-projecten uit de weg te ruimen en de niet-financiële randvoorwaarden voor deze projecten te verbeteren,
- de Commissie om conform het verslag van de Raad ECOFIN waar nodig uitgaven om te buigen naar groeibevorderende investeringen in fysiek en menselijk kapitaal en kennis, en in samenwerking met de lidstaten verder te onderzoeken of het nodig is een specifiek garantie-instrument van de Gemeenschap te ontwikkelen ter afdekking van bepaalde risico's die zich na de aanleg in TEN-vervoerprojecten kunnen voordoen, verslag uit te brengen over dat onderzoek en indien nodig een passend voorstel in te dienen,
- de Commissie en de EIB om vóór eind 2007 een tussentijdse evaluatie van de actie voor groei voor te leggen, op basis van de volgende criteria: (i) groei-effecten; (ii) impact op de interne markt en de samenhang in de uitgebreide EU; (iii) aantrekken van kapitaal uit de particuliere sector, (iv) bespoediging van de uitvoering van TEN's en innovatie- en O&O-projecten o.a. met betrekking tot het milieu; (v) vorderingen met het slechten van regelgevingsbarrières; (vi) milieu- en werkgelegenheidseffect.

*De interne markt verbinden*Vervoers-TEN's

5. De Europese Raad spreekt zijn voldoening uit over het politieke akkoord over de nieuwe richtsnoeren van de Gemeenschap voor de ontwikkeling van het trans-Europese vervoersnet, die gebaseerd zijn op het werk van de groep Van Miert. Met deze richtsnoeren kunnen de lidstaten van het uitgebreide Europa volledig aan de interne markt deelnemen.
6. De in de richtsnoeren vastgestelde prioritaire projecten zijn van essentieel belang voor de verbetering van de samenhang van de interne markt, met name met het oog op de komende uitbreiding van de Europese Unie en de noodzaak om knelpunten en/of ontbrekende verbindingen in het goederenverkeer (doorvoer) over natuurlijke of andere hindernissen of grenzen weg te nemen.

7. Wat de vervoers-TEN's in de context van de actie voor groei betreft, neemt de Europese Raad met voldoening nota van het politiek akkoord van de Raad ECOFIN om de communautaire bijdrage voor grensoverschrijdende projecten van 10% naar 20% te verhogen, en benadrukt hij dat de actie voor groei wat het vervoer aangaat volledig spoort met de prioritaire vervoersprojecten die de Commissie heeft voorgesteld en die de Raad op 5 december heeft goedgekeurd.
8. De Europese Raad waardeert dat de Commissie een voorstel heeft ingediend voor een nieuwe richtlijn betreffende het Eurovignet. Hij spoort de Raad aan zijn werkzaamheden te bespoedigen zodat uiterlijk in maart 2004 een akkoord over het kader voor de hele Gemeenschap kan worden bereikt, en vervolgens overeenstemming te bereiken met het Europees Parlement.

Telecommunicatie

9. De Europese Raad verzoekt de Commissie in haar telecommunicatieverslag voor de voorjaarsbijeenkomst van de Raad in 2004 concrete maatregelen voor te stellen die de lidstaten moeten nemen om betere voorwaarden te scheppen voor mobiele communicatie van de derde generatie en de ontwikkeling van breedband in Europa.

Concurrentievermogen

10. De Europese Raad neemt met belangstelling kennis van de vorderingen met de vaststelling van een geïntegreerde horizontale benadering van het concurrentievermogen, o.m. door coherentie, synergie en complementariteit tussen beleidsinitiatieven, en hij verzoekt de Raad om de mededeling van de Commissie nader te beoordelen en met name in samenwerking met de Commissie voorstellen aan te wijzen die een groot effect hebben op het concurrentievermogen of een te grote last leggen op bepaalde industrietakken. In dit verband moeten verdere kosteneffectieve methodes voor het uitvoeren van besluiten van de EU op het gebied van klimaatverandering en de potentiële kosten van niet-handelen worden bestudeerd. Doordrongen van het belang van de industrie voor de concurrentiekracht van de Europese economie en gezien de doelstellingen van de strategie van Lissabon ziet de Europese Raad uit naar het verslag van de Commissie over deïndustrialisering in het eerste halfjaar van 2004.
11. De Europese Raad spreekt zijn voldoening uit over het belangwekkende akkoord over een algemene oriëntatie inzake overnamebiedingen, dat een essentiële bouwsteen is van het Actieplan financiële diensten dat tegen 2005 de Europese financiële markten moet integreren. De Europese Raad herinnert er tevens aan dat het zaak is het Gemeenschapsoctrooi aan te nemen op basis van de gemeenschappelijke politieke benadering waarover al in maart 2003 overeenstemming is bereikt. Hij onderstreept dat de breedbandcommunicatie tot ontwikkeling gebracht moet worden en dat het nieuwe regelgevingskader voor elektronische communicatie volledig en daadwerkelijk moet worden omgezet.

12. Met het oog op de komende internationale bijeenkomst in Washington op 19 december 2003 is de Europese Raad verheugd over de besluiten die in de Raad Concurrentievermogen zijn genomen over de voorgestelde Europese locatie voor ITER en steunt hij de inspanningen om deze kandidatuur te doen slagen.

Werkgelegenheid

13. De Europese Raad spreekt zijn waardering uit voor het verslag over "Meer banen scheppen in Europa" van de taakgroep die voorgezeten wordt door de heer Kok alsmede voor de resultaten van de buitengewone Sociale Top voor Groei en Werkgelegenheid van 11 december over dit thema.
14. De taakgroep onderstreept in haar verslag dat de uitvoering van de nodige hervormingen inzake werkgelegenheid moet worden versneld. Europa is ver verwijderd van de werkgelegenheidsdoelstellingen van Lissabon. De economische groei is ontoereikend en de werkloosheid is veel te hoog. De zaak is des te dringender gezien de meer algemene problemen op langere termijn waarmee Europa zich geconfronteerd ziet, zoals globalisering, wereldwijde economische verschuivingen en de gevolgen van de vergrijzing.
15. De Europese Raad benadrukt dat volgens de taakgroep de prestaties van de EU op het gebied van werkgelegenheid in het kader van de werkgelegenheidsstrategie alleen verbeterd kunnen worden als wordt voldaan aan vier essentiële voorwaarden:
- werknemers en ondernemingen moeten flexibeler worden,
 - de arbeidsmarkt moet meer mensen aantrekken,
 - er moet meer en effectiever geïnvesteerd worden in menselijk kapitaal,
 - er moet via beter bestuur voor gezorgd worden dat hervormingen daadwerkelijk worden uitgevoerd.
16. De Europese Raad benadrukt dat werkgelegenheid een van de centrale thema's van de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad in 2004 zal zijn. Hij verzoekt derhalve de Commissie en de Raad het verslag van de taakgroep te bestuderen in het kader van de voorbereiding van het gezamenlijke werkgelegenheidsverslag.

II. VRIJHEID, VEILIGHEID EN RECHTVAARDIGHEID

Beheer van de gemeenschappelijke grenzen van de Unie

17. De Europese Raad betuigt zijn waardering voor het politieke akkoord dat de Raad heeft bereikt over de belangrijkste onderdelen van het voorstel van de Commissie voor een verordening van de Raad tot oprichting van een Europees Agentschap voor het beheer van de operationele samenwerking aan de gemeenschappelijke grenzen. Ook verzoekt hij de Raad JBZ de bespreking van dit belangrijke voorstel zo spoedig mogelijk af te ronden, zodat het op tijd kan worden aangenomen en het agentschap per 1 januari 2005 operationeel kan worden.

18. De Europese Raad spreekt tevens zijn voldoening uit over de aanneming van het programma van maatregelen ter bestrijding van illegale immigratie via de zeegrenzen van de lidstaten van de Europese Unie, waarin rekening is gehouden met de resultaten van de haalbaarheidsstudie met betrekking tot de zeegrenzen die voor de Commissie is verricht. Hij verzoekt de Raad JBZ om in nauwe samenwerking met de Commissie en de lidstaten voor de uitvoering van de in het programma genoemde maatregelen te zorgen, zodat de resultaten door de Europese Raad kunnen worden geëvalueerd.
19. In verband met de uitbreiding spreekt de Europese Raad zijn voldoening uit over de maatregelen ter vereenvoudiging van de controles aan de grenzen tussen de lidstaten en de toetredende landen, en over de maatregelen om de laatstgenoemde landen te steunen bij de aanpassing aan het acquis inzake de buitengrenzen.

Beheersing van de migratiestromen

20. De Europese Raad betuigt zijn waardering voor de algemene oriëntatie die de Raad is overeengekomen ten aanzien van de twee voorstellen van de Commissie voor verordeningen van de Raad inzake biometrische identificatiemiddelen in visa en verblijfsvergunningen, en hij verzoekt de Commissie te gelegener tijd een voorstel in te dienen voor de invoering van biometrische identificatiemiddelen in paspoorten. Op basis van de aangekondigde mededeling van de Commissie verzoekt hij de Raad zo spoedig mogelijk de besluiten te nemen die nodig zijn voor de ontwikkeling van het visuminformatiesysteem (VIS).
21. De Europese Raad roept ertoe op sneller vooruitgang te boeken op het gebied van terugkeer. Voorts verzoekt hij, conform zijn in Thessaloniki gedane verzoek, de Commissie begin 2004 een voorstel in te dienen voor een financieel instrument ter ondersteuning van een gemeenschappelijke benadering van de terugkeerproblematiek.
22. De Europese Raad spreekt zijn waardering uit voor de aanzienlijke vorderingen met de onderhandelingen over de aanneming van de twee richtlijnen van de Raad inzake de erkenning van asielzoekers en asielprocedures. Hij neemt nota van de hardnekkige politieke obstakels die de afronding van deze onderhandelingen hebben opgehouden. Hij onderstreept echter andermaal hoe belangrijk het is dat er een gemeenschappelijk Europees asielbeleid van de grond komt, en hij verzoekt de Raad JBZ zijn werk zo spoedig mogelijk te voltooien zodat de eerste fase van de invoering van een Europees asielstelsel binnen de in Tampere afgesproken termijn volledig wordt uitgevoerd.

23. Tenslotte verklaart de Europese Raad andermaal hoe belangrijk de dialoog is met derde landen die vertrek- of doorreisland van de migratiestromen zijn, en hij onderstreept het belang van verdere bijstand aan die landen bij hun inspanningen om die migratiestromen af te remmen. Dit werd eveneens benadrukt tijdens de bijeenkomst van vijf EU-lidstaten/toetredende staten van het westelijke Middellandse-Zeegebied en de vijf landen van de Unie van de Maghreb, die op 5 december 2003 in Tunis plaatsvond. Hij spreekt zijn waardering uit voor het interinstitutionele akkoord tussen Europees Parlement en Raad over de verordening tot instelling van het nieuwe financieel instrument inzake samenwerking met derde landen op het gebied van asiel en migratie. Hij spreekt tevens zijn waardering uit voor de aanneming door de Raad van het mechanisme voor het volgen en evalueren van derde landen op het gebied van de bestrijding van illegale migratie, en hij verzoekt de Commissie het eerste verslag over de uitvoering hiervan uiterlijk eind 2004 in te dienen.

Justitiële en politieke samenwerking

24. De Europese Raad is voldaan over de vorderingen van de Raad op het gebied van politieke samenwerking en daarbij bijzondere aandacht besteden aan de ondertekening van het protocol tot wijziging van de Europol-overeenkomst. Op deze grondslag zal Europol een steeds belangrijker rol spelen bij de maatregelen van de lidstaten ter bestrijding van georganiseerde criminaliteit en terrorisme.
25. De Europese Raad dringt er bij de Raad op aan de bevoegde autoriteiten van de lidstaten te verzoeken het bestaande instrument voor justitiële en politieke samenwerking doeltreffender te gebruiken, onder meer door gezamenlijke onderzoeksteams in te zetten. Voorts spreekt hij zijn waardering uit voor de vorderingen met het opvoeren van de politieke samenwerking met een aantal derde landen die voor de EU van strategisch belang zijn in verband met de bestrijding van georganiseerde criminaliteit.
26. De Europese Raad is tevens verheugd over het politieke akkoord dat de Raad heeft bereikt over het voorstel van de Commissie voor een kaderbesluit van de Raad betreffende de vaststelling van minimumvoorschriften met betrekking tot de bestanddelen van strafbare feiten en met betrekking tot straffen op het gebied van de illegale drugshandel. De Europese Raad spreekt zijn voldoening uit over de aanneming van de resolutie over het belang van het gezin bij de voorkoming van drugsgebruik door jongeren, de resolutie over de detachering in Albanië van verbindingfunctionarissen die deskundig zijn op het gebied van drugs, de resolutie over de bestrijding van het gebruik van psychoactieve stoffen in verband met verkeersongevallen en het besluit over controlemaatregelen en strafrechtelijke sancties betreffende nieuwe synthetische drugs.

Interreligieuze dialoog

27. De staatshoofden en regeringsleiders werden geïnformeerd over de uitkomsten van de conferentie over de interreligieuze dialoog die op 30 en 31 oktober 2003 in Rome plaatsvond, en namen met tevredenheid nota van de verklaring inzake interreligieuze dialoog en sociale cohesie die de ministers van Binnenlandse Zaken hebben aangenomen. Doordrongen van het belang van deze kwestie moedigen zij de betrokken ministers aan een duurzame, open en transparante dialoog te bevorderen met de verschillende religies en levensbeschouwelijke gemeenschappen en aldus in Europa en aan zijn grenzen vrede en sociale cohesie te bewerkstelligen.
28. De staatshoofden en regeringsleiders herhalen dat de EU zich vastberaden teweer zal blijven stellen tegen elke vorm van extremisme, intolerantie en vreemdelingenhaat die vreedzame en democratische coëxistentie ondermijnt, en dat zij elke vorm van geweld en terrorisme veroordelen.
29. De staatshoofden en regeringsleiders spreken hun ernstige bezorgdheid uit over de toename van voorvallen van antisemitische intolerantie en veroordelen scherp alle antisemitische uitingen, inclusief aanvallen tegen religieuze plaatsen en personen.

III. UITBREIDING

30. De Europese Raad spreekt zijn waardering uit voor de bevindingen en aanbevelingen van de Commissie in de alomvattende monitoringverslagen, het strategiedocument en de periodieke verslagen die zij op 5 november 2003 heeft ingediend.

Nieuwe lidstaten

31. De Unie ziet ernaar uit Tsjechië, Estland, Cyprus, Letland, Litouwen, Hongarije, Malta, Polen, Slovenië en Slowakije op 1 mei 2004 als volwaardige leden van de Unie te mogen verwelkomen. Met de opnemings van de nieuwe lidstaten in de Europese familie gaat de verwachting van de Europese burgers overal in ons werelddeel in vervulling.
32. De Europese Raad verzoekt de nieuwe lidstaten in de aanloop naar de toetreding de laatste voorbereidingen voor het lidmaatschap te intensiveren en af te ronden. De Europese Raad bekrachtigt de Raadsconclusies van 17 november 2003 over het monitoren van de stand van hun voorbereidingen op toetreding tot de EU. In dit verband neemt hij er nota van dat de Commissie vastbesloten is waar nodig alle passende maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat het EU-beleid in alle sectoren ook in een uitgebreide Unie goed blijft functioneren.
33. De Europese Raad neemt er tevens met voldoening nota van dat het proces inzake ratificatie van het toetredingsverdrag in een vergevorderd stadium is, en ziet uit naar de tijdige afsluiting van dit proces.

Bulgarije en Roemenië

34. De Europese Raad onderstreept de continuïteit en onomkeerbaarheid van het uitbreidingsproces waarvan Bulgarije en Roemenië een integrerend deel vormen. In het afgelopen jaar hebben deze landen aanzienlijke vorderingen gemaakt in hun voorbereiding op het lidmaatschap, hetgeen blijkt uit het vergevorderde stadium waarin hun toetredingsonderhandelingen zich bevinden.
35. Het gemeenschappelijke doel van de Unie van 25 is Bulgarije en Roemenië in januari 2007 als lid welkom te heten, als zij daar klaar voor zijn. De onderhandelingen zullen op dezelfde basis en met dezelfde beginselen als voor de tien toetredende landen worden afgerond. Bulgarije en Roemenië moeten hun voorbereiding op energieke wijze voortzetten en voortgang blijven boeken op het terrein zodat de toetredingsonderhandelingen in 2004 op basis van eigen merites tot een succesvol besluit kunnen komen, en zo vroeg mogelijk in 2005 het toetredingsverdrag kan worden ondertekend. De Europese Raad onderstreept dat de Unie vastbesloten is ervoor te zorgen dat dit tijdschema haalbaar is. Daartoe is het essentieel dat beide landen hun administratieve en justitiële vermogens op het vereiste peil brengen.
36. Voorts moedigt de Europese Raad Bulgarije en Roemenië aan het pad van de economische en structurele hervorming verder te bewandelen om zo ten volle van de voordelen van het toetredingsproces te kunnen profiteren. Een nauwgezette monitoring door de Unie van de toezeggingen en de concrete uitvoering van het acquis zal Bulgarije en Roemenië blijven gidsen in hun voorbereiding op het lidmaatschap.
37. Wat het financieel kader voor Bulgarije en Roemenië betreft, wordt de Commissie verzocht haar voorstel begin 2004 in te dienen, zodat de Raad haar de nodige richtsnoeren kan verschaffen voor de indiening van de ontwerpen van de gemeenschappelijke standpunten aangaande de besproken onderhandelingshoofdstukken in het voorjaar van 2004. In dit verband neemt de Europese Raad nota van het voornemen van de Commissie om haar voorstel te baseren op de beginselen en methode die voor de onderhandelingen met de tien toetredende staten gehanteerd zijn. De Europese Raad blijft vastbesloten dat besprekingen of akkoorden over toekomstige beleids-hervormingen of de nieuwe financiële vooruitzichten geen beletsel zullen vormen voor de voortzetting of afronding van toetredingsonderhandelingen noch door het resultaat van die onderhandelingen beïnvloed zullen worden.

Turkije

38. De Europese Raad spreekt zijn waardering uit voor de aanzienlijke en vastberaden inspanningen van de Turkse regering om het tempo te versnellen van de hervormingen, waarvan vele in politiek en juridisch opzicht van groot belang zijn. De tot dusver aangenomen wetten, de eerste stappen die gezet zijn voor een concrete uitvoering en de vorderingen die gemaakt zijn met betrekking tot de prioriteiten van de politieke criteria van Kopenhagen en van het herziene toetredingspartnerschap hebben Turkije dichterbij de Unie gebracht. Turkije heeft ook veel vooruitgang geboekt in verband met de economische criteria van Kopenhagen. Er zijn echter nog volgehouden inspanningen nodig, met name wat betreft de verbetering van de onafhankelijkheid en het functioneren van de rechterlijke macht, het algemene kader voor het uitoefenen van de fundamentele vrijheden (vereniging, meningsuiting en godsdienst), de verdere afstemming van de civiel-militaire betrekkingen op de Europese praktijk, de situatie in Zuidoost-Turkije en de culturele rechten. Tevens moet Turkije de macro-economische onevenwichtigheden en structurele tekortkomingen wegwerken.
39. De Europese Raad onderstreept hoe belangrijk het is dat Turkije de politieke wil toont om de kwestie Cyprus op te lossen. Een oplossing van de kwestie Cyprus op basis van de in punt IV hieronder genoemde principes zou de Turkse aspiraties ten aanzien van het lidmaatschap in hoge mate ten goede komen.
40. De Europese Raad moedigt Turkije aan voort te bouwen op de substantiële progressie die tot dusver geboekt is in de voorbereiding op toetredingsonderhandelingen, en onderstreept dat hij zich zal blijven inzetten voor de volledige uitvoering van de pretoetredingsstrategie met Turkije, inclusief het herziene toetredingspartnerschap, met het oog op het besluit dat de Europese Raad in december 2004 moet nemen op basis van het verslag en de aanbevelingen van de Commissie.

IV. CYPRUS

41. In overeenstemming met zijn conclusies ter zake spreekt de Europese Raad andermaal zijn voorkeur uit voor de toetreding tot de Unie, op 1 mei 2004, van een verenigd Cyprus, zodat alle Cyprioten van een veilige, welvarende toekomst en de voordelen van het EU-lidmaatschap kunnen genieten. De Europese Raad heeft goede hoop dat er vóór 1 mei 2004 een rechtvaardige, uitvoerbare en werkzame regeling tot stand komt die voldoet aan de resoluties van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. De Europese Raad dringt er derhalve opnieuw bij alle betrokken partijen, met name Turkije en de Turks-Cypriotische leiders, op aan de pogingen van de secretaris-generaal van de VN in sterke mate te steunen, en roept op tot een onmiddellijke hervatting van de besprekingen op basis van diens voorstellen. De Unie verklaart zich andermaal bereid ruimte te scheppen voor een regeling die spoort met de beginselen waarop de Europese Unie is gegrondvest. De Europese Raad is in dit verband ingenomen met de bereidheid van de Commissie om behulpzaam te zijn bij het vinden van een spoedige oplossing binnen het kader van het acquis. Na een regeling is de Unie dan bereid financiële bijstand te verlenen voor de ontwikkeling van het noordelijke deel van Cyprus, en de Commissie zal het verzoek krijgen de nodige stappen te ondernemen om de schorsing van het acquis ongedaan te maken, conform protocol 10 van de toetredingsakte.

V. EXTERNE BETREKKINGEN, GBVB, EVDB**A. Externe betrekkingen***Westelijke Balkan*

42. De Europese Raad neemt nota van de positieve ontwikkelingen sinds de top EU-Westelijke Balkan in Thessaloniki op 21 juni 2003. De toekomst van de Westelijke Balkan ligt in de Europese Unie en de snelheid waarmee die bestemming bereikt wordt, ligt in de handen van de landen van de regio. De Commissie heeft een verslag gepresenteerd over de stand van de voorbereidingen van Bosnië en Herzegovina op de onderhandelingen over een stabilisatie- en associatieovereenkomst (SAO); voor Servië en Montenegro is een vergelijkbaar haalbaarheidsrapport in voorbereiding. De onderhandelingen over een SAO met Albanië worden voortgezet. De SAO's met de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië en Kroatië wachten op ratificatie. De Commissie bestudeert momenteel de aanvraag van Kroatië voor het EU-lidmaatschap en haar advies wordt in het voorjaar van 2004 verwacht. Er is concrete vooruitgang geboekt in de bevordering van de regionale samenwerking, met name op het gebied van vrijhandel, energie en infrastructuur.
43. In bepaalde gevallen verloopt het hervormingsproces echter nog traag. De Europese Raad roept derhalve de landen in de regio ertoe op hun hervormingsinspanningen te intensiveren, met name op de gebieden die essentieel zijn voor integratie in de EU, en dan vooral openbaar bestuur, rechtspraak en strijd tegen georganiseerde criminaliteit en corruptie. Hij verwacht ook dat alle landen van de regio en alle betrokken partijen volledig samenwerken met het ICTY. De Europese Raad spreekt zijn waardering uit voor de gezamenlijke conclusies van de zittingen van de ministers van Buitenlandse Zaken en van Justitie en Binnenlandse Zaken die op 9 december en 28 november 2003 plaatsvonden in het kader van het Forum EU-Westelijke Balkan; hij verwacht dat de toezeggingen snel in concrete acties vertaald worden.
44. Verwijzend naar de conclusies van Thessaloniki, spreekt de Europese Raad nogmaals zijn volledige steun uit voor het Europees perspectief van de landen van de Westelijke Balkan. Hij betuigt zijn waardering voor de vooruitgang die reeds gemaakt is met betrekking tot de aanvulling van het stabilisatie- en associatieproces met elementen die de vrucht zijn van de ervaringen met de uitbreiding. Een ontwerp-verordening van de Raad voor de sluiting van afzonderlijke Europese partnerschappen in het voorjaar van 2004 ligt ter studie; de voorbereiding van de deelneming van de landen van de Westelijke Balkan aan programma's en organen van de Gemeenschap is gaande; jumelage zal binnenkort tot de gehele regio worden uitgebreid; begin 2004 zal een economische dialoog van start gaan; de politieke dialoog en de samenwerking op GBVB-gebied zijn versterkt.

Europees-mediterraan partnerschap

45. De Europese Raad beklemtoont nogmaals het strategisch belang van de Middellandse Zee voor de Unie en verklaart vastbesloten te zijn om de samenwerking met de mediterrane partners aanmerkelijk te intensiveren.
46. De Europese Raad neemt met waardering nota van het welslagen van de VIe Europees-mediterrane Conferentie van ministers van Buitenlandse Zaken die onlangs in Napels plaatsvond, en spreekt zijn voldoening uit over de resultaten van de Europees-mediterrane conferenties van Palermo (handel), Venetië (landbouw) en Rome (energie, infrastructuur en investeringen).
47. De Europese Raad beklemtoont met name de wil tot samenwerking van alle deelnemers aan de conferentie van Napels en stelt vast dat na de instelling van de Europees-mediterrane parlementaire vergadering en de Europees-mediterrane stichting voor de dialoog tussen culturen en de versterking van de Europees-mediterrane faciliteit voor Europees-mediterrane investeringen en partnerschap, het proces van Barcelona nu over doeltreffender instrumenten beschikt om zijn doelstellingen te verwezenlijken. De positieve resultaten van Palermo, Venetië, Rome en Napels openen nieuwe samenwerkingsmogelijkheden voor de Europees-mediterrane partners en helpen om de civiele samenlevingen in de regio meer bij het proces van Barcelona te betrekken.
48. In deze context spreekt de Europese Raad zijn waardering uit over het besluit van de Raad ECOFIN om de Europees-mediterrane investerings- en partnerschapsfaciliteit (FEMIP) verder te ontwikkelen door deze binnen de Europese Investeringsbank te versterken. Conform het mandaat van de Europese Raad van Barcelona werd het besluit genomen op basis van de - positief bevonden - prestaties van de FEMIP en het overleg met de mediterrane partnerlanden. De Europese Raad verzoekt de Raad ECOFIN om de oprichting van een EIB-dochter, waarin de EIB een meerderheidsbelang heeft, ten behoeve van de mediterrane partnerlanden in december 2006 te beoordelen op basis van een evaluatie van de prestaties van de versterkte faciliteit en rekening houdend met het resultaat van het overleg met de partners van het Barcelonaproces.

Irak

49. De Europese Raad bevestigt nogmaals dat de stabiliteit van Irak een gedeeld belang is en verwoordt eens te meer het engagement van de Unie om steun te verlenen bij zowel de politieke als de economische wederopbouw van het land, binnen het kader van de toepasselijke resoluties van de VN-Veiligheidsraad. De Europese Raad benadrukt dat een adequaat veiligheidsklimaat en een sterke en cruciale rol voor de VN essentiële elementen zijn voor succes. De Europese Raad beklemtoont dat Resolutie 1511 van de VN-Veiligheidsraad volledig dient te worden uitgevoerd.

50. De Europese Raad spreekt opnieuw zijn hartgrondige veroordeling uit over de terroristische aanslagen tegen Iraki's, multinationale troepen en internationale organisaties en hun medewerkers, die bedoeld zijn om de politieke en economische wederopbouwprocessen in Irak te ondermijnen.
51. De Europese Raad verheugt zich erover dat er een overeenkomst is gesloten waarbij een tijdpad en een programma zijn vastgelegd voor de overdracht van de soevereiniteit aan een Irakese overgangsregering, en roept alle betrokken partijen ertoe op het politieke proces op een geordende en vreedzame wijze te doen voortgaan. De Europese Raad benadrukt dat het van belang is ervoor te zorgen dat een zo breed mogelijk deel van de bevolking deelneemt aan het politieke en constitutionele proces.
52. De Europese Raad erkent en stimuleert de huidige inspanningen van de Irakese regeringsraad en de daaronder ressorterende ministeries om meer rechtstreekse verantwoordelijkheden en uitvoeringsbevoegdheden op zich te nemen, vooral op het gebied van de veiligheid.
53. De Europese Raad roept alle landen in de regio met klem op om actief bij te dragen aan de stabiliteit en de economische wederopbouw van Irak. Een vrij, democratisch en welvarend Irak waarvan de territoriale soevereiniteit wordt gewaarborgd, is van essentieel belang voor de stabiliteit in de regio en daarbuiten.

Terrorisme

54. De Europese Raad veroordeelt ondubbelzinnig alle recente terroristische aanvallen, waaronder die in Istanboel, waarbij talrijke doden en gewonden van verschillende nationaliteiten en geloofsovertuigingen zijn gevallen. De Unie herhaalt dat zij solidair is met Turkije en bevestigt haar vastberadenheid om samen met anderen in de internationale gemeenschap het terrorisme te verslaan en gezamenlijk deze mondiale dreiging het hoofd te bieden.

Vredesproces in het Midden-Oosten

55. De Europese Raad schaart zich vastbesloten achter het duidelijke streefdoel, namelijk twee staten - Israël en een levensvatbare, democratische Palestijnse staat - die zij aan zij in vrede en veiligheid leven, in het kader van een algehele vrede in het Midden-Oosten, zoals gestipuleerd in de door het Kwartet opgestelde routekaart. De Europese Raad is ingenomen met de internationale steun voor de routekaart zoals die tot uiting kwam in de unanieme aanneming van resolutie 1515 van de VN-Veiligheidsraad. De Europese Raad roept derhalve beide partijen, Israël en de Palestijnse Autoriteit, nogmaals op hun uit hoofde van de routekaart aangegane verplichtingen en verantwoordelijkheden onmiddellijk en gelijktijdig na te komen. De Europese Raad benadrukt dat het van belang is een geloofwaardige en doeltreffende monitoringregeling in te stellen, waarbij alle leden van het Kwartet worden betrokken. De Europese Raad spreekt tevens zijn waardering uit voor initiatieven van de civiele maatschappij aan beide zijden, zoals bijvoorbeeld het vredesinitiatief van Genève, en verklaart zich bereid te blijven meewerken aan de inspanningen die gericht zijn op toenadering, het creëren van vertrouwen en het streven naar duurzame vrede.

56. De Europese Raad benadrukt het belang van partnerschap en wederzijds begrip, zoals bleek tijdens de Europees-mediterrane conferentie van de ministers van Buitenlandse Zaken van 2 en 3 september te Napels, en hij verwelkomt de resultaten van de donorbijeenkomst (ad hoc Verbindingscomité) die op 10 december 2003 in Rome plaatsvond en werd gevolgd door een vergadering van de Kwartet-taakgroep voor hervorming.
57. De Europese Raad roept de Palestijnse Autoriteit op concreet gestalte te geven aan haar vastberadenheid in de strijd tegen terrorisme en extremistisch geweld. De EU is ingenomen met de inspanningen van de Palestijnse regering om een duurzame wapenstilstand te bewerkstelligen, alsook met de steun van de Egyptische regering dienaangaande. De Europese Raad dringt er bij alle Palestijnse bewegingen op aan deze aanpak daadwerkelijk te ondersteunen. Hij verzoekt de Palestijnse regering, onder leiding van eerste minister Qorei, alle veiligheidsdiensten te reorganiseren en de controle over gebieden onder haar toezicht daadwerkelijk te herstellen. De hervorming van de Palestijnse Autoriteit moet worden voortgezet. De inspanningen op dit gebied dienen door iedereen te worden ondersteund.
58. De EU roept de Israëlische regering op om voor haar nederzettingenbeleid een andere koers te kiezen en na maart 2001 gebouwde nederzettingen te ontmantelen. Dit beleid, samen met het feit dat het zogenoemde veiligheidshek op de bezette Westelijke Jordaanoever en in Oost-Jerusalem niet de Groene Lijn volgt, zou toekomstige onderhandelingen op het spel kunnen zetten en de uitvoering van de tweestatenoplossing materieel onmogelijk maken. In dit verband baart de instelling van een gesloten gebied tussen dit "hek" en de Groene Lijn de EU grote zorgen. De Europese Raad herinnert aan het belang van open en ongehinderde communicatiekanalen voor alle gesprekspartners van de EU.
59. De Europese Raad roept nogmaals alle partijen in de regio op onmiddellijk werk te maken van een beleid dat bijdraagt tot dialoog en onderhandelingen en elke aansporing tot op ras of godsdienst gebaseerde haatgevoelens actief te bestrijden. Hij herhaalt dat de betrekkingen met degenen die in tegengestelde zin handelen, onvermijdelijk schade zullen ondervinden van een dergelijke handelwijze.
60. De Europese Raad herhaalt dat de strijd tegen het terrorisme in al zijn vormen een van de prioriteiten van de Europese Unie en van de gehele internationale gemeenschap blijft en dat alle landen, met name in de regio, het tot hun plicht moeten rekenen actief samen te werken in de strijd tegen het terrorisme en zich te onthouden van elke vorm van directe of indirecte steun aan terroristische organisaties.
61. De Europese Raad memoreert dat een integrale vrede in het Midden-Oosten ook Syrië en Libanon moet omvatten en wijst op het belang van het Arabische vredesinitiatief dat tijdens de top van de Arabische Liga van 28 maart 2002 te Beiroet is aangenomen.

Arabische wereld

62. De Europese Raad spreekt zijn waardering uit voor het uitvoerige verslag over de betrekkingen met de Arabische wereld, dat de secretaris-generaal/hoge vertegenwoordiger en de Commissie hebben opgesteld als bijdrage aan de ontwikkeling van een alomvattende benadering. Hij verzoekt de RAZEB om in overleg met de SG/HV en de Commissie zijn werkzaamheden voort te zetten op basis van een gezamenlijk verslag, in de context van de uitvoering van de Europese veiligheidsstrategie en rekening houdend met het bestaande beleid en de bestaande programma's, met name het proces van Barcelona en het "nieuwebuurstaten-initiatief". Een verslag wordt verwacht voor de RAZEB in maart 2004.

Trans-Atlantische betrekkingen

63. De Europese Raad heeft de verklaring in de bijlage aangenomen.
64. Wat Canada betreft, spreekt de Europese Raad zijn tevredenheid uit over de vooruitgang die is geboekt bij de herijking van de betrekkingen tussen de EU en Canada en hij ziet uit naar de goedkeuring van een eindverslag door de ministers tijdens de volgende top tussen de EU en Canada. Het resultaat van die herijking zal een nieuwe dimensie toevoegen aan een hechte, waardevolle relatie.

Russische Federatie

65. De Europese Raad heeft de balans opgemaakt van de betrekkingen van de Unie met de Russische Federatie en zijn waardering uitgesproken voor de nauwe, doeltreffende werkrelatie die met Rusland op een breed scala van beleidsterreinen is opgebouwd. Hij bevestigt dat de Unie vastbesloten is met Rusland een evenwichtig en voor beide zijden strategisch partnerschap op te bouwen gebaseerd op waarden als de rechtsstaat, democratie, mensenrechten, fundamentele vrijheden en een vrijemarkteconomie.
66. De Europese Raad wijst andermaal op het hoofddoel dat er op de middellange termijn op basis van de verklaring van Sint-Petersburg vier gemeenschappelijke ruimtes gecreëerd moeten worden. In die zin vormde de top van Rome van 6 november 2003, met de aanneming van het concept van de gemeenschappelijke economische ruimte en van de fundamentele besluiten die de weg moeten banen voor de drie andere gemeenschappelijke ruimtes, een belangrijke stap voorwaarts.
67. De Europese Raad verzoekt derhalve de Raad en de Commissie om ruim voor de volgende top tussen de EU en Rusland een evaluatieverslag op te stellen over alle aspecten van de betrekkingen van de Unie met Rusland en maatregelen voor te stellen om het strategisch partnerschap te versterken en de daaraan ten grondslag liggende waarden te eerbiedigen. In deze context wijst de Europese Raad op de kansen die de op handen zijnde uitbreiding van de Unie voor Rusland bieden en benadrukt hij dat de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst, die per 1 mei 2004 moet worden uitgebreid tot de nieuwe lidstaten van de EU, de hoeksteen zal blijven van haar betrekkingen met Rusland.

68. De Europese Raad is verheugd over de voortgang in de samenwerking in het kader van het EVDB die blijkt uit de Russische deelname aan de gezamenlijke EU-NAVO-crisis-beheersingsoefening CME/CMX 03. In specifieke gevallen zal werk worden gemaakt van praktische samenwerking. In dat opzicht wijst hij op de kansen die voor de EU en Rusland ontstaan om in hun gemeenschappelijk nabuurschap stabiliteit, democratie en welvaart te bevorderen.
69. De Europese Raad betuigt zijn waardering voor het recente akkoord om de EIB-activiteiten in Rusland en de GNOS uit te breiden en verzoekt de Raad om een oordeel uit te spreken over de opnemings in december 2006 van Rusland in het algemene mandaat.

Oekraïne

70. De Europese Raad nam nota van het verslag over de uitvoering van de gemeenschappelijke strategie ten aanzien van Oekraïne en stemde ermee in de toepassing ervan met een jaar te verlengen.

China

71. De Europese Raad verzoekt de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen het wapenembargo tegen China opnieuw te bezien.

Latijns-Amerika en Caraïbisch gebied

72. De Europese Raad spreekt zijn voldoening uit over de impuls die onlangs gegeven is aan de onderhandelingen over een associatieovereenkomst tussen de EU en Mercosur en dringt erop aan dat deze zo spoedig mogelijk worden afgerond.
73. De Raad spreekt voorts zijn voldoening uit over de afronding van de onderhandelingen over twee overeenkomsten inzake een politieke dialoog en samenwerking met de Andes-gemeenschap en de landen van Centraal-Amerika, die op 15 december 2003 in Rome ondertekend worden.
74. Beide ontwikkelingen en de onlangs gestarte politieke dialoog tussen de EU en de Organisatie van Amerikaanse Staten zijn een concreet teken van de aandacht die de EU blijft besteden aan Latijns-Amerika en de Caraïben en van haar wil om de biregionale betrekkingen te verbeteren.

Afrika

75. De Europese Raad bevestigt het belang van het partnerschap met Afrika en uit zijn waardering over de versterking van de dialoog tussen de EU en Afrika als aangegeven in de positieve, constructieve uitkomst van het beraad dat de ministeriële trojka EU-Afrika op 10 november 2003 in Rome gehouden heeft.

76. De Europese Raad spreekt zijn waardering uit over het ontluikende partnerschap tussen de EU, de VN, de Afrikaanse Unie en sub-regionale Afrikaanse organisaties op het gebied van conflictpreventie, conflictbeheersing en ontwikkeling, met name via NEPAD.
77. In deze context erkent de Europese Raad het belang van het herstel van vrede en veiligheid in Afrika als voorwaarde vooraf voor ontwikkeling, en hij verwelkomt de oprichting van een vredesfaciliteit voor de financiering van Afrikaanse vredesondersteunende operaties, die een sterke stimulerende factor zal zijn voor het eigen vermogen van de Afrikanen om vrede te brengen op hun continent.
78. De Europese Raad bevestigt dat de Europese Unie de vredesprocessen in het werelddeel blijft steunen, bijvoorbeeld in het gebied van de Grote Meren, Liberia, Ivoorkust, Sudan, Somalië en Ethiopië-Eritrea. Hij benadrukt dat op coherente en gecoördineerde wijze gebruik moet worden gemaakt van alle instrumenten waarover de EU beschikt, onder andere met betrekking tot wederopbouw, ontwikkeling en het EVDB. Hij is verheugd over de groeiende rol van de Afrikaanse subregionale organisaties (ECOWAS, IGAD, SADC) in dit verband en op het gebied van regionale integratie en ontwikkeling.

Democratische Volksrepubliek Korea

79. De Europese Raad blijft ernstig bezorgd over het nucleaire programma van de DVK, dat een zware bedreiging vormt voor de regionale en mondiale veiligheid. Hij dringt er bij de DVK op aan zich opnieuw volledig te houden aan het NPV en zijn nucleaire programma volledig, verifieerbaar en onomkeerbaar te ontmantelen.
80. Het recente bezoek van een trojkadelegatie van de Europese Unie aan de DVK vormt een blijk van het engagement van de Unie om actief bij te dragen tot een vreedzame oplossing van de huidige gespannen situatie. De Europese Unie zegt haar uitdrukkelijke steun toe aan de voortzetting van de zespartijengesprekken waarmee wordt beoogd een dergelijke oplossing te vinden. De Europese Unie zal de ontwikkelingen op het schiereiland op de voet blijven volgen en waar nodig het beleid van de EU ten aanzien van de DVK opnieuw bekijken. De Europese Raad herhaalde dat een uitbreiding van de samenwerking tussen de EU en de DVK alleen mogelijk is indien de DVK zich opnieuw volledig houdt aan haar internationale non-proliferatieverplichtingen. In deze context memoreert de EU haar ondubbelzinnig engagement voor de handhaving van het gezag en de integriteit van het NPV.

Groene diplomatie

81. De Europese Raad is ingenomen met de omschrijving van het actiegebied en de modus operandi van het "netwerk voor groene diplomatie" als vervat in de conclusies van de ad hoc vergadering in Rome, die aansluiten bij de conclusies van de Europese Raad van Thessaloniki, en ziet uit naar de volledige uitvoering van de taken van dat netwerk. Daartoe verzoekt de Europese Raad het komende voorzitterschap het werk van het Griekse en het Italiaanse voorzitterschap voort te zetten.

Het Olympisch bestand

82. De Europese Raad steunt de idee van een Olympisch bestand en spreekt zijn voldoening uit over de desbetreffende resolutie die unaniem door de algemene vergadering van de Verenigde Naties is aangenomen.

B. GBVB/EVDB*Veiligheidsstrategie*

83. De Europese Raad keurt de Europese veiligheidsstrategie goed en feliciteert SG/HV Javier Solana hartelijk met het werk dat hij heeft verricht.
84. De Europese veiligheidsstrategie bevestigt onze gemeenschappelijke vastbeslotenheid om ons te kwijten van onze verantwoordelijkheid voor het waarborgen van een veilig Europa in een betere wereld. De strategie zal de Europese Unie in staat stellen beter om te gaan met de bedreigingen en mondiale uitdagingen en beter gebruik te maken van de geboden mogelijkheden. Een actieve, slagvaardige en meer samenhangende Europese Unie zou zich wereldwijd doen gelden. Daardoor zou zij bijdragen tot een effectief multilateraal stelsel dat leidt tot een rechtvaardiger, veiliger en meer verenigde wereld.
85. Teneinde recht te doen aan alle implicaties van deze strategische richtsnoeren en deze te integreren in alle relevante Europese beleidssectoren, heeft de Europese Raad het komende voorzitterschap en de SG/HV verzocht in overleg met de Commissie waar nodig concrete voorstellen in te dienen voor de uitvoering van de Europese veiligheidsstrategie. Van meet af aan dient de aandacht uit te gaan naar een effectief multilateraal stelsel met de VN in het middelpunt, terrorismebestrijding, een strategie tegenover het Midden-Oosten en een alomvattend beleid inzake Bosnië en Herzegovina.
86. In dit verband heeft de Europese Raad de EU-strategie tegen de proliferatie van massavernietigingswapens, een cruciaal onderdeel van de veiligheidsstrategie, aangenomen.

EVDB

87. De Europese Raad heeft tevens zijn goedkeuring gehecht aan het periodieke verslag betreffende het EVDB en aan het werkprogramma voor het komende voorzitterschap. Hij toonde zich verheugd over de vorderingen bij de ontwikkeling van militaire en civiele crisisbeheersingsvermogens. Hij sprak zijn voldoening uit over het positieve verloop van de tot dusverre uitgevoerde EVDB-operaties.
88. De Europese Raad heeft bevestigd dat de Europese Unie klaar is om een EVDB-missie, met inbegrip van een militaire component, naar Bosnië en Herzegovina te sturen in het kader van de Berlijn Plus-regelingen. De Europese Raad toonde zich ook verheugd over de bereidheid van de NAVO om overleg met de EU te starten. Hij verzocht het komende voorzitterschap en de SG/HV de werkzaamheden terzake volgens de overeengekomen procedures voort te zetten.

89. De Europese Raad is ingenomen met het door het voorzitterschap gepresenteerde document "Europese defensie: overleg NAVO-EU, planning en operaties". De secretaris-generaal/hoge vertegenwoordiger wordt verzocht de nodige maatregelen voor te stellen voor:
- het verbeteren van de voorbereiding van de operaties van de Europese Unie met inzet van NAVO-middelen en -vermogens, overeenkomstig de richtsnoeren in het referentiedocument;
 - het instellen van een eenheid, met civiele en militaire componenten, ter verwezenlijking van de in genoemd document vervatte doelstellingen en beginselen.

Deze maatregelen moeten zo spoedig mogelijk in de loop van het jaar 2004 in werking treden.

EU-VN-betrekkingen

90. De Europese Raad bevestigt het diepgewortelde streven van de Europese Unie om daadwerkelijk multilateralisme een centrale plaats te geven in haar externe optreden, met een sterke VN in het middelpunt. De Europese Raad betuigt daarom zijn waardering voor de breed opgezette Commissiemededeeling "De Europese Unie en de Verenigde Naties: kiezen voor multilateralisme", die op een moment van dynamische ontwikkeling in de betrekkingen tussen de EU en de VN is ingediend.
91. In dit verband herinnert de Europese Raad tevens aan de gezamenlijke EU-VN-verklaring van 24 september 2003 betreffende samenwerking bij crisisbeheersing, die de grondslag vormt voor de versterkte samenwerking op dit gebied.
92. De Europese Raad is verheugd over de conclusies van de RAZEB van 8 december betreffende de EU-VN-betrekkingen en beklemtoont dat deze conclusies alsmede de gezamenlijke verklaring over crisisbeheersing in concrete actie moeten worden omgezet.

VI. OVERIGE BESLUITEN

Strategisch meerjarenprogramma

93. De Europese Raad heeft het eerste strategisch meerjarenprogramma aangenomen, dat de periode 2004-2006 bestrijkt. Dit programma, dat een sterk kader en een tijdspad voor de uitvoering van overeengekomen prioriteiten en specifieke doelstellingen biedt, moet zich steeds kunnen aanpassen aan de veranderende omstandigheden binnen en buiten de Unie. De Europese Raad zal dan ook voortaan in de decemberbijeenkomst tot aanpassing van het programma besluiten, mochten belangrijke ontwikkelingen daartoe nopen.

Residence Palace

94. De Europese Raad neemt nota van het voorstel van de Belgische regering om blok A van het Residence Palace, nadat het is opgeknapt, voor zijn bijeenkomsten te gebruiken. De Europese Raad is de Belgische regering erkentelijk voor haar initiatief en verzoekt het Coreper en het secretariaat-generaal van de Raad een gedetailleerd overzicht op te stellen van de financiële, logistieke en juridische implicaties, zodat de Raad met kennis van zaken tijdens de voorjaarsbijeenkomst in 2004 een besluit kan nemen.

**EUROPESE RAAD
BRUSSEL**

**CONCLUSIES VAN HET
VOORZITTERSCHAP**

12 december 2003

BIJLAGE

BIJLAGE**VERKLARING VAN DE EUROPESE RAAD OVER DE TRANS-ATLANTISCHE BETREKKINGEN**

1. De trans-Atlantische relatie is uniek. De EU blijft ten volle streven naar een constructief, evenwichtig en toekomstgericht partnerschap met onze trans-Atlantische partners.
2. Gedeelde waarden en gemeenschappelijke belangen vormen de grondslag van ons partnerschap met de VS en Canada. Dit partnerschap is tevens geworteld in onze toenemende politieke en economische onderlinge afhankelijkheid. Tezamen kunnen de EU en haar trans-Atlantische partners een indrukwekkende kracht ten goede in de wereld vormen.
3. De EU en haar trans-Atlantische partners kunnen de uitdagingen waarmee zij zich geconfronteerd zien, beter het hoofd kunnen bieden op basis van een gemeenschappelijke dreigings-evaluatie. De Europese veiligheidsstrategie biedt een overtuigende analyse, zowel van bekende dreigingen als van opkomende dreigingen zoals massaterrorisme, verspreiding van massavernietingswapens, mislukte staten en georganiseerde criminaliteit. Europa en zijn trans-Atlantische partners hebben zich verenigd tegen deze dreigingen en werken aan de ontwikkeling van gezamenlijke strategieën om deze te bestrijden.
4. De EU en haar trans-Atlantische partners moeten zich scharen achter een gemeenschappelijke agenda die gebaseerd is op bevordering van de rechtsstaat, democratie en mensenrechten, armoedebestrijding, bescherming van de gezondheid en van het milieu. De EU roept op tot een internationale orde die gebaseerd is op werkelijk multilateralisme. In dit verband juicht de Europese Raad de door president Bush in zijn recente toespraak te Londen geformuleerde zienswijze toe.
5. Naast de bestrijding van onmiddellijke bedreigingen van de veiligheid moeten de aan dergelijke dreigingen ten grondslag liggende factoren worden aangepakt. Er moet verder worden gewerkt aan doeltreffende en duurzame beleidslijnen en er moet gezamenlijk worden opgetreden. Alleen door de inzet van het gehele gamma van beschikbare middelen - politieke, economische, civiele en militaire crisisbeheersingsinstrumenten - zullen wij in staat zijn het brede scala van uitdagingen waarvoor wij ons geplaagd zien doeltreffend het hoofd te bieden.
6. Intensieve trans-Atlantische samenwerking is essentieel voor de bevordering van economische groei en duurzame ontwikkeling. Van bijzonder belang in dit verband is onze gemeenschappelijke verbintenis om de ontwikkelingsagenda van Doha succesvol af te ronden, onze bilaterale samenwerking, met name wat betreft regelgevingsaangelegenheden verder te versterken, en te streven naar volledige integratie van alle landen in de mondiale economie.

7. Opdat het trans-Atlantisch partnerschap optimale resultaten oplevert, moet de relatie EU-VS doeltreffend zijn. De EU bevestigt opnieuw haar vastbeslotenheid om haar vermogens verder op te bouwen en haar samenhang te vergroten. De relatie EU-NAVO vormt een belangrijke uiting van het trans-Atlantisch partnerschap. Het operationeel vermogen van de EU, een hoofddoelstelling van de ontwikkeling van het EVDB als geheel, wordt versterkt door de permanente regelingen, met name Berlijn Plus, die het kader voor het strategische partnerschap inzake crisisbeheersing tussen beide organisaties vormen.
8. Het is van vitaal belang voor strategische partners om een voortdurende dialoog te onderhouden. De EU hecht het grootste belang aan de dialoog inzake crisispreventie en -beheersing, die in de Balkan zo doeltreffend blijkt te zijn. Europa en zijn trans-Atlantische partners zullen in dezelfde geest samen blijven werken aan het herstel van vrede en stabiliteit in andere door conflicten getroffen gebieden. In dit verband juicht de EU de positieve resultaten toe van de op 18 november in Brussel gehouden vergadering met minister van Buitenlandse Zaken Powell.
9. De trans-Atlantische betrekkingen gaan verder dan de regeringen. De betrekkingen tussen het bedrijfsleven en de samenlevingen vormen het fundament van deze betrekkingen. De EU zal alle vormen van dialoog tussen wetgevende organen en civiele samenlevingen aan beide zijden van de Atlantische Oceaan aanmoedigen.
10. Door in bilateraal verband en in het kader van multilaterale instellingen samen te werken, zullen de trans-Atlantische partners de visie en vermogens bundelen die nodig zijn om de uitdagingen van onze tijd het hoofd te bieden. Willen wij een betere wereld scheppen, dan is de trans-Atlantische band, nu meer dan ooit, van essentieel belang.